

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA GOSPODARKI ¹⁾
z dnia ..... 2006 r.

w sprawie wymagań, którym powinny odpowiadać odważniki oraz szczegółowego zakresu sprawdzeń wykonywanych podczas prawnej kontroli metrologicznej tych przyrządów pomiarowych ²⁾

Na podstawie art. 9a pkt 1 i 2 ustawy z dnia 11 maja 2001 r. – Prawo o miarach (Dz. U. z 2004 r. Nr 243, poz. 2441, Dz. U. z 2005r. Nr 163, poz. 1362 i Nr 180, poz. 1494) zarządza się, co następuje:

ROZDZIAŁ 1
Przepisy ogólne

§ 1.1. Rozporządzenie określa:

1) wymagania, którym powinny odpowiadać odważniki klas dokładności E₁, E₂, F₁, F₂ i M₁ o wartościach nominalnych masy od 1 mg do 50 kg oraz klasy dokładności M₂ o wartościach nominalnych masy od 1g do 50 kg, w zakresie konstrukcji, wykonania, materiałów, charakterystyk metrologicznych oraz miejsc umieszczania cech legalizacji;

2) szczegółowy zakres sprawdzeń wykonywanych podczas prawnej kontroli metrologicznej odważników;

3) sposoby przeprowadzania sprawdzeń, o których mowa w pkt 2.

2. Wymienione w ust. 1 pkt 1 odważniki powinny być stosowane do zrównoważenia masy ciała przy użyciu wag nieautomatycznych, których konstrukcja nie zapewnia w inny sposób pomiaru masy, zwanego dalej „ważeniem”.

§ 2. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:

1) odważniku - należy przez to rozumieć przyrząd pomiarowy, będący wzorcem miary, którego konstrukcja i charakterystyki metrologiczne są określone przez kształt, wymiary, materiał, wykończenie powierzchni, wartość nominalną masy i błąd graniczny dopuszczalny;

2) nominalnej masie odważnika - należy przez to rozumieć wartość masy równą 1×10^n kg lub 2×10^n kg lub 5×10^n kg, gdzie n jest jedną z liczb: -6, -5, -4, -3, -2, -1, 0, 1;

3) komplecie odważników - należy przez to rozumieć zestawienie określonych odważników;

4) błędach granicznych dopuszczalnych odważnika - należy przez to rozumieć wartości skrajne błędów określone w rozporządzeniu, które odnoszą się do umownej

---

¹⁾ Minister Gospodarki kieruje działem administracji rządowej – gospodarka, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 31 października 2005 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Gospodarki (Dz. U. Nr 220, poz. 1888).

²⁾ Rozporządzenie wdraża przepisy dyrektywy Rady 71/317/EWG z dnia 26 lipca 1971 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw Państw Członkowskich odnoszących się do odważników prostopadłościennych od 5 do 50 kilogramów średniej dokładności oraz odważników walcowych od 1 grama do 10 kilogramów średniej dokładności (Dz. Urz. WE L 202 z dnia 6 września 1971r., str. 14-20, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, Roz. 13, t. 001, str. 140) oraz przepisy dyrektywy Rady 74/148/EWG z dnia 4 marca 1974 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw Państw Członkowskich dotyczących odważników od 1 mg do 50 kg dokładności wyższej niż średnia (Dz. Urz. WE L 84 z dnia 28 marca 1974r., str. 3-7, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, Roz. 13, t. 002, str. 63).

Niniejsze rozporządzenie zostało notyfikowane Komisji Europejskiej w dniu ....., pod numerem ....., zgodnie z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004r. Nr 65, poz. 597), które wdraża dyrektywę 98/34/WE z dnia 22 czerwca 1998r. ustanawiającą procedurę udzielania informacji w zakresie norm i przepisów technicznych (Dz. Urz. WE L 204 z 21.07.1998r. z późn. zm.).

masy odważnika stosowanego w temperaturze 20 °C (293,15 K) będącej masą odważnika odniesienia o gęstości 8000 kg/m³, który go równoważy w powietrzu o gęstości 1,2 kg/m³;

5) odważniku prostopadłościennym - należy przez to rozumieć odważnik z korpusem w kształcie zbliżonym do graniastosłupa, którego podstawą jest prostokąt;

6) odważniku walcowym - należy przez to rozumieć odważnik z korpusem w kształcie walca, którego podstawą jest koło;

7) jamie adiustacyjnej - należy przez to rozumieć wybranie w jednym z elementów odważnika umożliwiające doprowadzenie jego masy do wartości nominalnej w granicach dopuszczalnych błędów.

ROZDZIAŁ 2

Wymagania w zakresie konstrukcji, materiałów, wykonania odważników i miejsc umieszczania cech legalizacji

§ 3.1. Wymiary i wykonanie odważników prostopadłościennych klas dokładności M_1 i M_2 o wartościach nominalnych masy od 5 kg do 50 kg określa załącznik nr 1 do rozporządzenia.

2. Wymiary i wykonanie odważników walcowych klas dokładności M_1 i M_2 o wartościach nominalnych masy od 1 g do 500 g i od 1 kg do 10 kg określa załącznik nr 2 do rozporządzenia.

§ 4.1. Odważniki klas dokładności E_1 , E_2 , F_1 i F_2 powinny mieć:

1) korpus w kształcie walca lub ściętego stożka, zakończony główką – w przypadku odważników o wartościach nominalnych masy od 1 g do 500 g i od 1 kg do 10 kg z zastrzeżeniem ust. 3;

2) wymiary zewnętrzne jak dla odważników, o których mowa w § 3 ust. 2;

3) kształt odpowiedni do sposobu posługiwania się nimi – w przypadku odważników o wartościach nominalnych masy 20 kg i 50 kg.

2. W odważnikach, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, wysokość korpusu w kształcie walca powinna mieścić się w zakresie $(3/4 \div 5/4)$ wartości średnicy jego podstawy, natomiast wysokość korpusu w kształcie ściętego stożka – w zakresie $(3/4 \div 5/4)$ wartości średniej średnicy (liczonej jako średnia arytmetyczna średnic jego podstaw). Wysokość główki powinna mieścić się w zakresie $(1/2 \div 1)$ wartości tych średnic.

3. Odważniki klas dokładności E_1 , E_2 i F_1 o wartościach nominalnych masy od 1 g do 500 g i od 1 kg do 10 kg mogą mieć kształt walca bez główki.

§ 5.1. Odważniki klas dokładności E_1 i E_2 o wartościach nominalnych masy od 1 g do 500 g i od 1 kg do 50 kg powinny być wykonane w całości jako jeden element – bez jamy adiustacyjnej.

2. Odważniki klas dokładności F_1 , F_2 , M_1 i M_2 o wartościach nominalnych masy od 1 g do 50 kg mogą mieć jamę adiustacyjną zamkniętą główką lub w inny odpowiedni sposób.

3. Odważniki walcowe klas dokładności M_1 i M_2 o wartościach nominalnych masy:

1) od 1 g do 10 g – nie powinny mieć jamy adiustacyjnej;

2) 20 g i 50 g – mogą mieć jamę adiustacyjną;

3) od 100 g do 500 g i od 1 kg do 50 kg – powinny mieć jamę adiustacyjną.

4. Objętość jamy adiustacyjnej nie powinna przekraczać 1/5 całkowitej objętości odważnika.

§ 6. Odważniki klas dokładności E_1 , E_2 , F_1 , F_2 i M_1 o wartościach nominalnych masy od 1 mg do 1000 mg powinny być wykonane, jako:

- 1) blaszki o kształcie:
  - a) trójkąta – odważniki o wartościach nominalnych masy: 1 mg, 10 mg, 100 mg, 1000 mg,
  - b) kwadratu – odważniki o wartościach nominalnych masy: 2 mg, 20 mg, 200 mg,
  - c) pięciokąta – odważniki o wartościach nominalnych masy: 5 mg, 50 mg, 500 mgalbo
- 2) druciki ukształtowane w formie:
  - a) 1 segmentu – odważniki o wartościach nominalnych masy: 1 mg, 10 mg, 100 mg, 1000 mg,
  - b) 2 segmentów – odważniki o wartościach nominalnych masy: 2 mg, 20 mg, 200 mg,
  - c) 5 segmentów – odważniki o wartościach nominalnych masy: 5 mg, 50 mg, 500 mg.

§ 7. Odważniki klas dokładności E_1 , E_2 , F_1 , F_2 i M_1 o wartości nominalnej masy 1 g mogą posiadać kształt odważnika o wartości nominalnej masy równej zarówno podwielokrotności, jak i wielokrotności 1 g.

§ 8.1 Odważniki powinny być wykonane z metalu lub stopu.

2. Metal lub stop, o którym mowa w ust. 1, powinien być takiej jakości, aby zmiany masy odważników wynikające ze zużycia w normalnych warunkach użytkowania były pomijalnie małe w stosunku do wartości błędów granicznych dopuszczalnych dla danej klasy dokładności.

§ 9. Odważnik powinien mieć taką gęstość, aby odchylenie gęstości powietrza o 10 % od wartości przyjmowanej ($1,2 \text{ kg/m}^3$) nie spowodowało błędu przekraczającego $1/4$ wartości błędu granicznego dopuszczalnego.

§ 10. Metal lub stop, z którego są wykonywane odważniki klas dokładności E_1 , E_2 i F_1 powinien być niemagnetyczny.

§ 11. Odporność na korozję i odpryskiwanie metalu lub stopu, z którego są wykonywane odważniki prostopadłościenne klas dokładności M_1 i M_2 o wartościach nominalnych masy od 5 kg do 50 kg, powinna odpowiadać co najmniej odporności na korozję i odpryskiwanie żeliwa szarego.

§ 12.1. Odważniki walcowe klas dokładności M_1 i M_2 powinny być wykonane z materiału, którego:

- 1) gęstość zawiera się w przedziale od 7000 kg/m^3 do 9500 kg/m^3 ;
- 2) twardość odpowiada co najmniej twardości mosiądzu;
- 3) odporność na korozję odpowiada co najmniej odporności na korozję żeliwa szarego;
- 4) kruchość nie przekracza kruchości żeliwa szarego.

2. Nie dopuszcza się stosowania żeliwa szarego jako materiału do wykonywania odważników, o których mowa w ust. 1, o wartości nominalnej masy mniejszej niż 100 g.

§ 13.1. Materiałem stosowanym do adiustacji odważników klas dokładności F_1 i F_2

z jamą adiustacyjną może być:

- 1) materiał, z którego wykonane są odważniki;
- 2) czysta cyna;
- 3) molibden.

2. Odważniki klas dokładności M_1 i M_2 mogą być adiustowane ołowiem w postaci śrutu.

§ 14.1. Powierzchnia odważnika, łącznie z jego podstawami i krawędziami, powinna być całkowicie gładka.

2. Powierzchnia odważników klas dokładności E_1 , E_2 , F_1 i F_2 powinna być wypolerowana i nie powinna wykazywać porowatości przy ocenie wzrokowej.

3. Powierzchnia odważników prostopadłościennych klas dokładności M_1 i M_2 o wartościach nominalnych masy od 5 kg do 50 kg powinna być porównywalna do powierzchni odważników z żeliwa szarego dokładnie odlanych w formie piaskowej.

4. Powierzchnia odważników walcowych klasy dokładności M_1 o wartościach nominalnych masy od 1 kg do 10 kg powinna być wypolerowana i nie powinna wykazywać porowatości przy ocenie wzrokowej.

5. Powierzchnia odważnika walcowego klasy dokładności M_2 może być wypolerowana.

§ 15.1. Powierzchnia odważników o wartościach nominalnych masy od 1 g do 500 g i od 1 kg do 50 kg może być zabezpieczona przed korozją:

1) metalową powłoką ochronną – w przypadku odważników klas dokładności E_1 , E_2 , F_1 i F_2 ;

2) odpowiednią powłoką ochronną – w przypadku odważników klas dokładności M_1 i M_2 .

2. Powłoka ochronna powinna być odporna na ścieranie i uderzenia.

§ 16.1. Odważniki, o których mowa w § 6, nie powinny mieć żadnych oznaczeń wartości nominalnej masy.

2. Odważniki o wartościach nominalnych masy od 1 g do 500 g i od 1 kg do 50 kg:

1) klas dokładności E_1 i E_2 – nie powinny mieć żadnych oznaczeń wartości nominalnych masy;

2) klas dokładności F_1 i F_2 – powinny mieć naniesioną liczbową wartość nominalną masy wyrażonej w:

a) kilogramach – dla wartości nominalnych masy od 1 kg do 50 kg,

b) gramach – dla wartości nominalnych masy od 1 g do 500 g;

3) klas dokładności M_1 i M_2 – powinny mieć na górnej powierzchni korpusu lub główki naniesioną wartość nominalną ich masy wyrażonej w:

a) kilogramach – dla wartości nominalnych masy od 1 kg do 50 kg,

b) gramach – dla wartości nominalnych masy od 1 g do 500 g.

3. W przypadku odważników walcowych klas dokładności M_1 i M_2 o wartościach nominalnych masy 500 g i od 1 kg do 10 kg dopuszcza się naniesienie wartości nominalnej masy na powierzchni bocznej korpusu.

4. Odważniki klasy dokładności F_2 powinny być dodatkowo oznaczone dużą literą „F”.

5. Odważniki klasy dokładności M_1 powinny być dodatkowo oznaczone dużą literą „M”.

6. Odważniki klasy dokładności M_2 mogą posiadać dodatkowo znak identyfikujący producenta.

§ 17. Odważniki o tej samej wartości nominalnej masy występujące w komplecie po dwa albo trzy, w celu ich rozróżnienia, powinny być:

- 1) oznaczone jedną lub dwiema gwiazdkami albo jedną lub dwiema kropkami – w przypadku odważników o wartościach nominalnych masy od 1 g do 500 g i od 1 kg do 50 kg oraz odważników o wartościach nominalnych masy od 1 mg do 1000 mg wykonanych jako blaszki;
- 2) wykonane z jednym lub dwoma zagięciami – w przypadku odważników o wartościach nominalnych masy od 1 mg do 1000 mg wykonanych jako druciki.

§ 18.1. Oznaczenia na odważnikach prostopadłościennych powinny być wklęsłe albo wypukłe.

2. Oznaczenia na odważnikach walcowych powinny być:

- 1) wygrawerowane albo wybite – w przypadku odważników klasy dokładności M_1 ;
- 2) wklęsłe albo wypukłe – w przypadku odważników klasy dokładności M_2 .
3. Oznaczenia na odważnikach klas dokładności F_1 i F_2 powinny być wygrawerowane lub wybite.

§ 19.1. Pojedyncze odważniki i komplety odważników klas dokładności E_1 , E_2 , F_1 i F_2 oraz pojedyncze odważniki i komplety odważników klasy dokładności M_1 o wartościach nominalnych masy od 1 mg do 500 mg i od 1 g do 500 g powinny być przechowywane w skrzynkach.

2. Komplet odważników powinien umożliwiać ważenie ładunków o masie w zakresie od masy odważnika o najmniejszej wartości nominalnej do sumy wartości nominalnych mas wszystkich odważników kompletu z rozdzielczością równą najmniejszej wartości nominalnej masy odważnika.

3. Sposoby zestawiania odważników w komplety określa załącznik nr 3 do rozporządzenia.

4. Skrzynki, o których mowa w ust. 1, powinny być wykonane z materiału zapewniającego zachowanie przez odważniki określonych wymagań metrologicznych i oznakowane tak, aby wskazywać na klasę dokładności znajdujących się w nich odważników: E_1 , E_2 , F_1 , F_2 albo M_1 .

§ 20.1. Cechę legalizacji umieszcza się na:

- 1) skrzynce, w której znajdują się odważniki klas dokładności E_1 , E_2 i F_1 oraz odważniki od 1 mg do 1000 mg klas dokładności F_2 i M_1 ;
  - 2) plombie nałożonej na zamknięciu jamy adiustacyjnej tak, aby uniemożliwić do niej dostęp.
2. Cechę roczną, stanowiącą cechę legalizacji, umieszcza się na powierzchni podstawy odważników klasy dokładności F_2 , M_1 i M_2 bez jamy adiustacyjnej.

ROZDZIAŁ 3

Wymagania w zakresie charakterystyk metrologicznych odważników

§ 21.1. Błędy masy odważników klas dokładności E_1 , E_2 , F_1 , F_2 , M_1 i M_2 przy legalizacji pierwotnej i błędy masy odważników klas dokładności E_1 , E_2 , F_1 , F_2 i M_1 przy legalizacji ponownej nie powinny przekraczać wartości błędów granicznych dopuszczalnych podanych w tabeli:

Wartość nominalna masy odważnika	Błędy graniczne dopuszczalne w mg dla klasy dokładności:					
	E ₁	E ₂	F ₁	F ₂	M ₁	M ₂
50 kg	± 25	± 75	± 250	± 750	± 2500	+ 8000
20 kg	± 10	± 30	± 100	± 300	± 1000	+ 3200
10 kg	± 5	± 15	± 50	± 150	± 500	+ 1600
5 kg	± 2,5	± 7,5	± 25	± 75	± 250	+ 800
2 kg	± 1,0	± 3,0	± 10	± 30	± 100	+ 400
1 kg	± 0,50	± 1,5	± 5	± 15	± 50	+ 200
500 g	± 0,25	± 0,75	± 2,5	± 7,5	± 25	+ 100
200 g	± 0,10	± 0,30	± 1,0	± 3,0	± 10	+ 50
100 g	± 0,05	± 0,15	± 0,5	± 1,5	± 5	+ 30
50 g	± 0,030	± 0,10	± 0,30	± 1,0	± 3,0	+ 30
20 g	± 0,025	± 0,080	± 0,25	± 0,8	± 2,5	+ 20
10 g	± 0,020	± 0,060	± 0,20	± 0,6	± 2,0	+ 20
5 g	± 0,015	± 0,050	± 0,15	± 0,5	± 1,5	+ 10
2 g	± 0,012	± 0,040	± 0,12	± 0,4	± 1,2	+ 5
1 g	± 0,010	± 0,030	± 0,10	± 0,3	± 1,0	+ 5
500 mg	± 0,008	± 0,025	± 0,08	± 0,25	± 0,8	–
200 mg	± 0,006	± 0,020	± 0,06	± 0,20	± 0,6	–
100 mg	± 0,005	± 0,015	± 0,05	± 0,15	± 0,5	–
50 mg	± 0,004	± 0,012	± 0,04	± 0,12	± 0,4	–
20 mg	± 0,003	± 0,010	± 0,03	± 0,10	± 0,3	–
10 mg	± 0,002	± 0,008	± 0,025	± 0,08	± 0,25	–
5 mg	± 0,002	± 0,006	± 0,020	± 0,06	± 0,20	–
2 mg	± 0,002	± 0,006	± 0,020	± 0,06	± 0,20	–
1 mg	± 0,002	± 0,006	± 0,020	± 0,06	± 0,20	–

2. Błędy masy odważników klasy dokładności M₂ przy legalizacji ponownej nie powinny przekraczać wartości błędów granicznych dopuszczalnych podanych w tabeli:

Wartość nominalna masy odważnika	Błędy graniczne dopuszczalne w mg
50 kg	± 7500
20 kg	± 3000
10 kg	± 1500
5 kg	± 750
2 kg	± 300
1 kg	± 150
500 g	± 75
200 g	± 30
100 g	± 15
50 g	± 10

20 g	± 8
10 g	± 6
5 g	± 5
2 g	± 4
1 g	± 3

ROZDZIAŁ 4

Szczegółowy zakres i sposoby przeprowadzania sprawdzeń wykonywanych podczas prawnej kontroli metrologicznej odważników

§ 22.1. Zakres sprawdzeń wykonywanych podczas legalizacji pierwotnej odważników obejmuje:

- 1) oględziny zewnętrzne;
- 2) sprawdzenie wymiarów;
- 3) wyznaczenie błędów masy.

2. Zakres sprawdzeń wykonywanych podczas legalizacji ponownej odważników obejmuje:

- 1) oględziny zewnętrzne;
- 2) wstępne wyznaczenie błędów masy;
- 3) adiustację;
- 4) wyznaczenie błędów masy.

3. Przy legalizacji pierwotnej odważnika 2/3 całkowitej objętości jamy adiustacyjnej powinno pozostać puste.

§ 23.1. Wyznaczenie błędów masy odważników „B” przeprowadza się metodą podstawiania przez porównanie ich masy z masą wzorców „K” wyższej klasy dokładności od odważników „B” w cyklu ważeń KBBK.

2. Liczba cykli KBBK nie powinna być mniejsza niż:

- 1) 3 – dla odważników klasy dokładności E_1 ;
- 2) 2 – dla odważników klasy dokładności E_2 ;
- 3) 1 – dla odważników klas dokładności F_1 , F_2 , M_1 i M_2 .

3. Liczba cykli KBBK, dokładność wag i wzorców masy stosowanych do sprawdzania odważników podczas legalizacji powinny zapewnić spełnienie warunku, aby niepewność rozszerzona U (dla współczynnika rozszerzenia $k = 2$) przy wyznaczaniu błędów masy odważników, nie przekraczała 1/3 wartości błędów granicznych dopuszczalnych, o których mowa w § 21.

§ 24.1. Temperatura pomieszczenia, w którym wyznacza się błędy masy odważników nie powinna zmieniać się więcej niż:

1) $\pm 0,3$ °C w ciągu godziny oraz $\pm 0,5$ °C w ciągu 12 godzin – dla odważników klasy dokładności E_1 ;

2) $\pm 0,7$ °C w ciągu godziny oraz ± 1 °C w ciągu 12 godzin – dla odważników klasy dokładności E_2 ;

3) $\pm 1,5$ °C w ciągu godziny oraz ± 2 °C w ciągu 12 godzin – dla odważników klasy dokładności F_1 ;

4) ± 2 °C w ciągu godziny oraz $\pm 3,5$ °C w ciągu 12 godzin – dla odważników klasy dokładności F_2 ;

5) ± 3 °C w ciągu godziny oraz ± 5 °C w ciągu 12 godzin – dla odważników klasy dokładności M_1 i M_2 .

2. Wilgotność względna pomieszczenia, w którym wyznacza się błędy masy

odważników nie powinna zmieniać się więcej niż:

- 1) $\pm 5\%$ w ciągu 4 godzin – dla odważników klasy dokładności E₁;
- 2) $\pm 10\%$ w ciągu 4 godzin – dla odważników klasy dokładności E₂;
- 3) $\pm 15\%$ w ciągu 4 godzin – dla odważników klasy dokładności F₁, F₂, M₁ i M₂.

ROZDZIAŁ 5

Przepisy końcowe

§ 25. Traci moc rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 czerwca 2003r. w sprawie wymagań metrologicznych, którym powinny odpowiadać odważniki (Dz. U. Nr 115, poz. 1084).

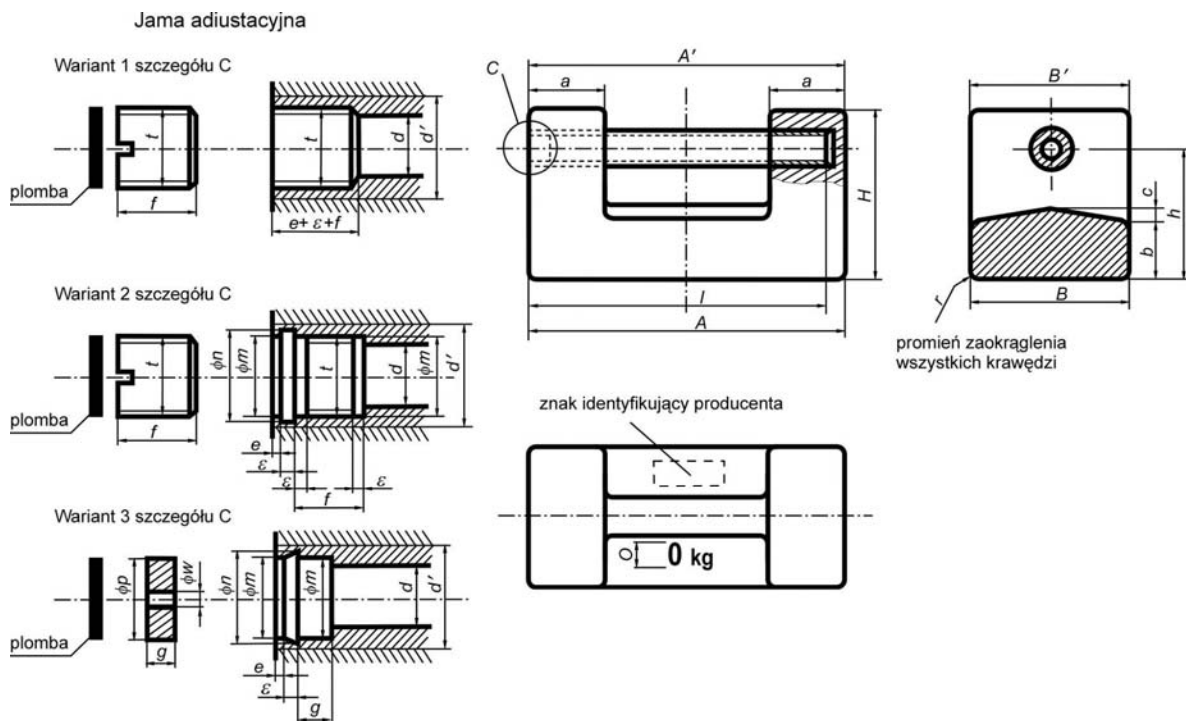
§ 26. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Gospodarki

WYMIARY I WYKONANIE ODWAŻNIKÓW PROSTOPADŁOŚCIENNYCH KLAS DOKŁADNOŚCI M_1 I M_2 O WARTOŚCIACH NOMINALNYCH MASY OD 5 kg DO 50 kg.

1. Odważniki prostopadłościenne z żeliwa szarego mogą mieć:
  - 1) uchwyt z rury stalowej bez szwu o średnicy znormalizowanej (wzór 1),
  - 2) uchwyt odlany razem z korpusem (wzór 2).
2. Odważniki wykonane według wzoru 1 powinny być następujące:
  - 1) kształt:

2) wymiary zewnętrzne:

Wartość nominalna masy odważnika	Wymiary zewnętrzne w mm											
	$A^{*)}$	$A'^{*)}$	$B^{*)}$	$B'^{*)}$	H	a	b	c	h	l	r	o
5 kg	150	152	75	77	84	36	30	6	66	145	5	12
10 kg	190	193	95	97	109	46	38	8	84	185	6	16
20 kg	230	234	115	117	139	61	52	12	109	220	8	20
50 kg	310	314	155	157	192	83	74	16	152	300	10	25

^{*)} Wartość A może być zamieniona z wartością A' , a wartość B z wartością B' .

3) wymiary jamy adiustacyjnej:

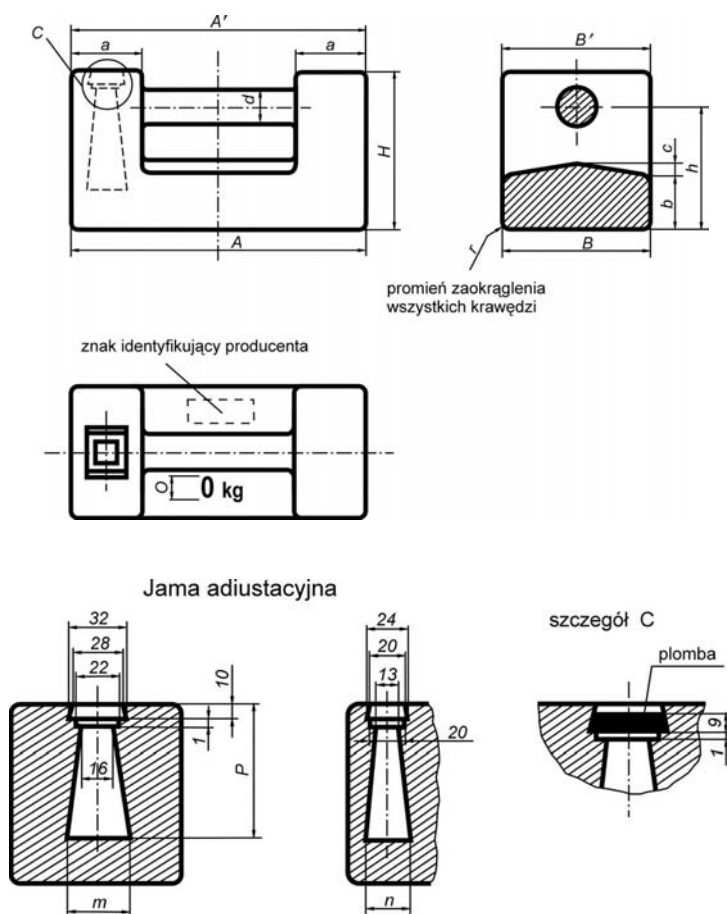
Wartość nominalna masy odważnika	Wymiary jamy adiustacyjnej w mm										
	d	d'	e	f	g	t	ε	φm	φn	φp	φw
5 kg	12	20	1	14	5	M16x1,5	2	16,5	18	16	1,5
10 kg	12	20	1	14	5	M16x1,5	2	16,5	18	16	1,5
20 kg	24	32	2	21	8	M27x1,5	3	27,5	30	27	1,5
50 kg	24	32	2	21	8	M27x1,5	3	27,5	30	27	1,5

4) wykonanie:

- jama adiustacyjna odważnika powinna znajdować się wewnątrz rury i być zamknięta gładkim, mosiężnym krążkiem lub wkręcanym korkiem z mosiądzu ciągniętego oraz powinna być zabezpieczona ołowianą plombą wciśniętą do okrągłego wyżłobienia wewnątrz otworu w rurze,
- gładki krążek powinien mieć otwór umożliwiający otwieranie jamy adiustacyjnej,
- wkręcany korek powinien mieć rowek umożliwiający zamykanie jamy adiustacyjnej za pomocą wkrętaka.

3. Odważniki wykonane według wzoru 2 powinny być następujące:

1) kształt:

2) wymiary:

Wartość nominalna masy odważnika	Wymiary w mm														
	<i>A</i> ^{*)}	<i>A'</i> ^{*)}	<i>B</i> ^{*)}	<i>B'</i> ^{*)}	<i>H</i>	<i>a</i>	<i>b</i>	<i>c</i>	<i>h</i>	<i>d</i>	<i>r</i>	<i>o</i>	<i>m</i>	<i>n</i>	<i>p</i>
5 kg	150	152	75	77	84	36	30	6	66	19	5	12	16	13	66
10 kg	190	193	95	97	109	46	38	8	84	25	6	16	35	25	81
20 kg	230	234	115	117	139	61	52	12	109	29	8	20	50	30	106
50 kg	310	314	155	157	192	83	74	16	152	40	10	25	70	40	159

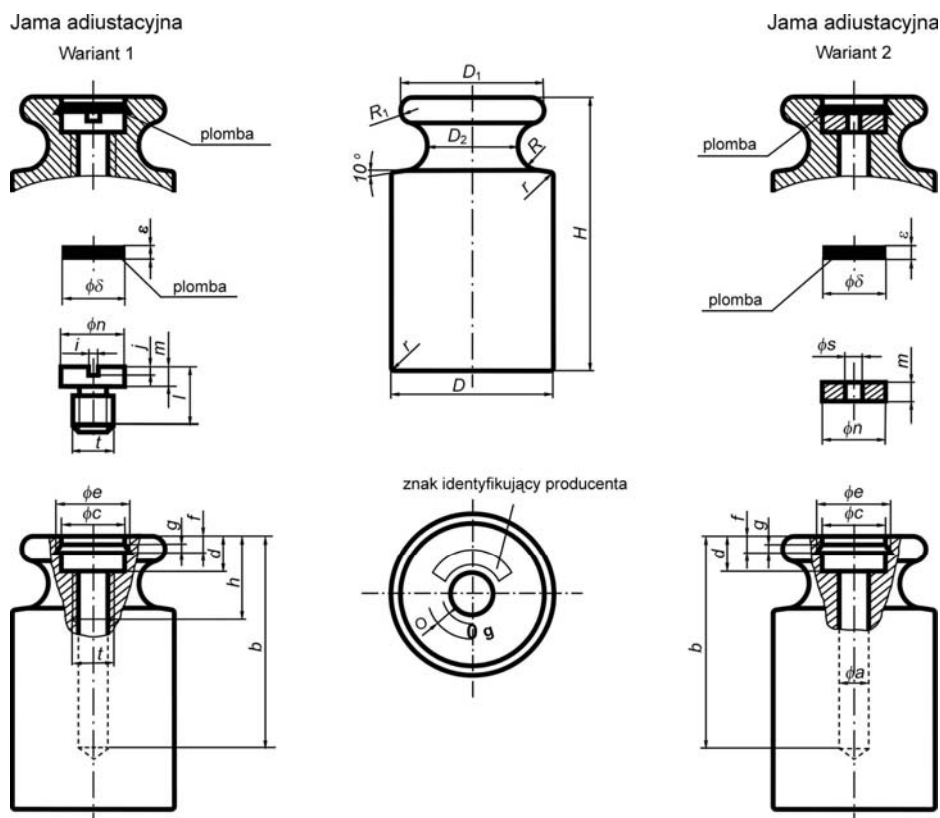
^{*)} Wartość *A* może być zamieniona z wartością *A'*, a wartość *B* z wartością *B'*.

3) jama adiustacyjna odważnika powinna znajdować się w jednej z jego pionowych ścian i być zamknięta w jego górnej powierzchni za pomocą płytki z miękkiej stali oraz powinna być zabezpieczona ołowianą plombą wciśniętą do wyźłobienia wewnątrz ujścia jamy.

WYMIARY I WYKONANIE ODWAŻNIKÓW WALCOWYCH KLAS DOKŁADNOŚCI M₁ I M₂ O WARTOŚCIACH NOMINALNYCH MASY OD 1 g DO 10 kg.

Odważniki walcowe z płaską główką powinny być następujące:

1) kształt:

2) wymiary zewnętrzne:

Wartość nominalna masy odważnika	Wymiary zewnętrzne w mm							
	D	D_1	D_2	H	R_1	R	r	o
1 g	6	5,5	3	w zależności od materiału	0,5	0,9	0,5	1
2 g	6	5,5	3		0,5	0,9	0,5	1
5 g	8	7	4,5		0,7	1,25	0,5	1
10 g	10	9	6		0,8	1,5	0,5	1
20 g	13	11,5	7,5		1	1,8	0,5	1,5
50 g	18	16	10		1,5	2,5	1	2
100 g	22	20	13		2	3,5	1	2
200 g	28	25	16		2,25	4	1,5	3,2
500 g	38	34	22		3	5,5	1,5	3,2
1 kg	48	43	27		4	7	2	5
2 kg	60	54	36		5	9	2	5
5 kg	80	72	46		6,5	12	2	10
10 kg	100	90	58		8,5	15	3	10

3) wymiary jamy adiustacyjnej wykonanej według wariantu 1:

Wartość nominalna masy odważnika	Wymiary jamy adiustacyjnej w mm														
	b	φc	d	φe	f	g	h	i	j	t	l	m	φn	$\varphi \delta$	ε
20 g	18	5,5	2,5	6,5	1,5	1	9	0,5	0,5	M4x0,5	5	1	5	5	1
50 g	25	7,5	3,5	9	2	1	10	0,75	0,75	M6x0,5	5	1,5	7	7	1,5
100 g	30	7,5	3,5	9	2	1	10	0,75	0,75	M6x0,5	5	1,5	7	7	1,5
200 g	40	10,5	4,5	12	2,5	1,5	15	0,75	1	M8x1	8	2	10	10	2
500 g	50	10,5	4,5	12	2,5	1,5	15	0,75	1	M8x1	8	2	10	10	2
1 kg	65	18,5	7	20	4	2,5	20	1	1,5	M14x1,5	13	3	18	18	3
2 kg	80	18,5	7	20	4	2,5	20	1	1,5	M14x1,5	13	3	18	18	3
5 kg	120	24,5	8	26,5	4	2,5	35	1,5	2	M20x1,5	18	4	24	24	3
10 kg	160	24,5	8	26,5	4	2,5	35	1,5	2	M20x1,5	18	4	24	24	3

4) wymiary jamy adiustacyjnej wykonanej według wariantu 2:

Wartość nominalna masy odważnika	Wymiary jamy adiustacyjnej w mm												
	φa	b	φc	d	φe	f	g	m	φn	φs	$\varphi \delta$	ε	
20 g	3	18	5,5	2,5	6,5	1,5	1	1	5	1	5	1	
50 g	4,5	25	7,5	3,5	9	2	1	1,5	7	1,5	7	1,5	
100 g	4,5	30	7,5	3,5	9	2	1	1,5	7	1,5	7	1,5	
200 g	7	40	10,5	4,5	12	2,5	1,5	2	10	1,5	10	2	
500 g	7	50	10,5	4,5	12	2,5	1,5	2	10	1,5	10	2	
1 kg	12	65	18,5	7	20	4	2,5	3	18	1,5	18	3	
2 kg	12	80	18,5	7	20	4	2,5	3	18	1,5	18	3	
5 kg	18	120	24,5	8	26,5	4	2,5	4	24	1,5	24	3	
10 kg	18	160	24,5	8	26,5	4	2,5	4	24	1,5	24	3	

5) wykonanie:

- jama adiustacyjna odważnika powinna mieć ujście w jego górnej powierzchni, zamknięte gładkim, mosiężnym krążkiem albo wkręcanym korkiem z mosiądzu ciągnionego, oraz powinna być zabezpieczona ołowianą plombą wciśniętą do okrągłego wyżłobienia wewnątrz ujścia jamy,
- gładki krążek powinien mieć otwór umożliwiający otwieranie jamy adiustacyjnej,
- wkręcany korek powinien mieć rowek umożliwiający zamykanie jamy adiustacyjnej za pomocą wkrętaka.

SPOSOBY ZESTAWIANIA ODWAŻNIKÓW W KOMPLETY.

Wartości nominalne masy odważnika w:	
kg	g lub mg
10, 10, 20, 50, 1, 1, 2, 5	100, 100, 200, 500, 10, 10, 20, 50, 1, 1, 2, 5
10, 10, 10, 20, 50, 1, 1, 1, 2, 5	100, 100, 100, 200, 500, 10, 10, 10, 20, 50, 1, 1, 1, 2, 5
10, 20, 20, 50, 1, 2, 2, 5	100, 200, 200, 500, 10, 20, 20, 50, 1, 2, 2, 5
10, 10, 20, 20, 50, 1, 1, 2, 2, 5	100, 100, 200, 200, 500, 10, 10, 20, 20, 50, 1, 1, 2, 2, 5

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia Ministra Gospodarki *w sprawie wymagań, którym powinny odpowiadać odważniki oraz szczegółowego zakresu sprawdzeń wykonywanych podczas prawnej kontroli metrologicznej tych przyrządów pomiarowych* stanowi wykonanie upoważnienia ustawowego zawartego w art. 9a pkt 1 i 2 ustawy z dnia 11 maja 2001r.– Prawo o miarach (Dz. U. z 2004 r. Nr 243, poz. 2441, Dz. U. z 2005 r. Nr 163, poz.1362 oraz Nr 180, poz. 1494). Upoważnienie to zostało dodane ustawą z dnia 27 maja 2004 r. o zmianie ustawy Prawo o miarach (Dz. U. Nr 141, poz. 1493).

Odważniki są przyrządami pomiarowymi, które mogą być stosowane w ochronie zdrowia, życia i środowiska, bezpieczeństwa i porządku publicznego, praw konsumenta, a także przy pobieraniu opłat, ustalaniu opustów, kar umownych i odszkodowań, przy dokonywaniu kontroli celnej oraz w obrocie, co oznacza, iż są przyrządami pomiarowymi spełniającymi wymagania art. 8 ww. ustawy - Prawo o miarach.

Biorąc pod uwagę powyższe, a przede wszystkim ustawowy nakaz prawnej kontroli metrologicznej wszystkich przyrządów pomiarowych, które spełniają choćby jedno z wymagań, określonych w art. 8 ww. ustawy - Prawo o miarach, a także na podstawie obowiązku wdrożenia przepisów dyrektywy Rady 71/317/EWG z dnia 26 lipca 1971 r. *w sprawie zbliżenia ustawodawstw Państw Członkowskich odnoszących się do odważników prostopadłościennych od 5 do 50 kilogramów średniej dokładności oraz odważników walcowych od 1 grama do 10 kilogramów średniej dokładności* (Dz. Urz. WE L 202/14 z 6.9.1971 r.) oraz dyrektywy Rady 74/148/EWG z dnia 4 marca 1974 r. *w sprawie zbliżenia ustawodawstw Państw Członkowskich dotyczących odważników od 1 mg do 50 kg dokładności wyższej niż średnia* (Dz. Urz. WE L 84/3 z 28.3.1974 r.) odważniki objęto prawną kontrolą metrologiczną.

Projekt rozporządzenia określa wymagania, którym powinny odpowiadać odważniki, spełniające wymagania ww. dyrektyw w zakresie konstrukcji, wykonania, materiałów, charakterystyk metrologicznych i miejsc umieszczania cech legalizacji oraz sposoby przeprowadzania sprawdzeń i szczegółowy zakres sprawdzeń wykonywanych podczas prawnej kontroli metrologicznej odważników.

Aktualnie wymagania w zakresie konstrukcji, wykonania, materiałów oraz charakterystyk metrologicznych, są regulowane w rozporządzeniu Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 12 czerwca 2003 r. w sprawie wymagań metrologicznych, którym powinny odpowiadać odważniki (Dz. U. Nr 115, poz. 1084) i w tym zakresie projekt

nie wprowadza zmian merytorycznych w stosunku do w/w rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 27 maja 2004 r. o zmianie ustawy – Prawo o miarach (Dz. U. z 2004 r. Nr 141, poz. 1493) przepisy w/w rozporządzenia zachowują moc do czasu wydania nowych przepisów wykonawczych, nie dłużej jednak niż do dnia 6 stycznia 2007 r.

Zgodnie natomiast z brzmieniem upoważnienia ustawowego zawartego w art. 9a pkt 1 i 2 ustawy – Prawo o miarach, w projekcie dodano przepisy z zakresu sprawdzeń wykonywanych podczas prawnej kontroli metrologicznej odważników, sposobów i metod przeprowadzania sprawdzeń oraz miejsc umieszczania na odważnikach cech legalizacji.

Przedmiotowy projekt rozporządzenia nie spełnia żadnej z przesłanek określonych w § 4 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. z 2002 r. Nr 239, poz. 2039 z późn. zm.), a zatem podlega notyfikacji.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI (OSR)

1. Wskazanie podmiotów, na które oddziałuje rozporządzenie.

Rozporządzenie oddziałuje na podmioty zajmujące się wytwarzaniem, importem i użytkowaniem odważników (pomiaru masy we wszystkich dziedzinach gospodarki, nauki, itp.).

2. Konsultacje społeczne.

Projekt rozporządzenia zostanie umieszczony na stronach internetowych Głównego Urzędu Miar.

Projekt rozporządzenia został przekazany do konsultacji społecznych następującym podmiotom: Prezesowi Krajowej Izby Gospodarczej, Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych, Business Centre Club, Polskiemu Centrum Akredytacji, Centralnemu Instytutowi Ochrony Pracy, Cechowi Wagarzy, Stowarzyszeniu Producentów Wag, Federacji Konsumentów, Firmie Produkcyjno - Usługowej GRAMET, AXIS Sp. Zo.o., Lubelskiej Fabryce Wag „FAWAG” S.A., Witoldowi Lewandowskiemu „RADWAG” Zakład Mechaniki Precyzyjnej. Powyższe podmioty nie zgłosiły uwag do omawianego projektu rozporządzenia.

3. Wpływ rozporządzenia na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

Wejście w życie rozporządzenia nie powinno mieć wpływu na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

4. Wpływ rozporządzenia na rynek pracy.

Wejście w życie rozporządzenia nie spowoduje bezpośrednich skutków związanych z rynkiem pracy.

5. Wpływ rozporządzenia na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

Nie przewiduje się wpływu rozporządzenia na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

6. Wpływ rozporządzenia na sytuację i rozwój regionalny.

Nie przewiduje się wpływu rozporządzenia na sytuację i rozwój regionalny.

